EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 5.12.2007
KOM(2007) 764 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

EN STRATEGI FÖR EN STARKARE OCH MER KONKURRENSKRAFTIG FÖRSVARSINDUSTRI I EU

{SEK(2007) 1596}
{SEK(2007) 1597}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

EN STRATEGI FÖR EN STARKARE OCH MER KONKURRENSKRAFTIG FÖRSVARSINDUSTRI I EU

1. INLEDNING

EU:s försvarsindustri omsätter årligen 55 miljarder euro. Den står för omkring 30% av världsproduktionen och har mer än 300 000 anställda. För tjugo år sedan var den faktiska omsättningen och sysselsättningen nästan dubbelt så hög. Efter kalla krigets slut har försvarsstrategierna blivit föremål för översyn, de europeiska väpnade styrkorna har omstrukturerats och försvarsutgifterna har skurits ner.

Den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken bygger på att det europeiska försvarets industriella och tekniska bas är stark. Den har utformats för att ge EU kapacitet att agera självständigt vid internationella kriser, oberoende av Natos insatser. Den tekniska och försvarsindustriella basen ger resurser att svara både mot de globala utmaningarna för försvaret och de nya säkerhetsutmaningarna. Det krävs en konkurrenskraftig teknisk och industriell bas för att EU på egen hand ska kunna utveckla och tillverka försvarsmateriel till rimligt pris och delta i internationellt samarbete på försvarsmaterielområdet.

Det finns flera EU-företag som är konkurrenskraftiga både inom och utanför EU och är världsledande inom många marknadssegment. EU:s försvarsindustri har också potential att producera de resurser som behövs för att svara mot globala utmaningar och förse EU-styrkorna runt om i världen med den högpresterande utrustning och system som de behöver. En nyckeluppgift är att tydligt definiera vilka resurser EU:s väpnade styrkor behöver för att svara mot utmaningarna. Europeiska försvarsbyrån utarbetar i samarbete med EU:s militära kommitté en resursutvecklingsplan för att kunna göra prioriteringar när det gäller resursbehov och resursutveckling.

Försvarssektorn är teknikintensiv och dess spetsforskning och spetsutveckling gynnar också andra områden. Den är nära kopplad till elektronik, IT, transport, bioteknik och nanoteknik. Tillsammans utgör dessa industrier en källa till möjligheter, innovation och kunnande som stimulerar utveckling och tillväxt i hela ekonomin.

En stor del av den nya teknologi som utvecklats för försvaret har också varit drivkraft för tillväxt inom civila områden, t.ex. GPS, Internet och jordobservation. Det utvecklas allt mer en tvåvägsprocess i och med att den civila sektorn bidrar till försvarssektorn (t.ex. genom utveckling av programvara). Detta växande utbyte är viktigt för EU:s Lissabonstrategi för tillväxt och sysselsättning.

Sektorn blir dessutom allt svårare att definiera i och med att gränsen mellan försvarsteknik, säkerhetsteknik och civil teknik blir otydligare. Fredsbevarande och fredsframtvingande uppdrag liksom effekterna av terrorism har lett till oklar gränsdragning mellan inre och yttre säkerhet och till ett behov av bättre politisk samordning av dem.

Men det är uppenbart att EU:s försvarsindustri hämmas av inadekvata politiska och rättsliga ramar. Europaparlamentet har offentliggjort en undersökning[1] som visar på de höga kostnaderna med olika nationella regelverk, tillståndssystem, exportkontrollförteckningar, bristande informationsutbyte osv. Denna situation leder till byråkrati och dubbelarbete, hämmar innovation, ger prisökningar och skadar konkurrenskraften.

I detta meddelande presenteras en strategi för en starkare och mer konkurrenskraftig försvarsindustri i EU. Försvarsindustrins särdrag och dess speciella förhållande till de nationella regeringarna bestrids inte i meddelandet. Men mycket kan göras för att utveckla dess fulla potential, så att den ger medlemsstaterna mer valuta för pengarna och på ett effektivt sätt tillhandahåller den kapacitet som krävs för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken.

2. UTVECKLINGEN PÅ FÖRSVARSMARKNADEN

De nationella regeringarna dominerar sektorn till följd av sina olika roller som lagstiftare, ägare, majoritetsaktieägare, bidragsgivare till FoU-verksamhet och huvudkund. Men många andra aktörer är med och fastställer de politiska ramar och bestämmelser som industrin måste anpassa sig efter. Försvars- och säkerhetspolitiken fastställs av EU, Nato och de enskilda medlemsstaterna. Regelverket formas av kraven i fördraget, gemenskapspolitiken och medlemsstaterna. Europeiska försvarsbyrån, där medlemsstaterna och kommissionen samarbetar, ska stödja rådets och medlemsstaternas arbete för att förbättra det europeiska försvarets kapacitet och främja det europeiska försvarets industriella och tekniska bas.

2.1. Finansiella villkor

De nationella försvarsbudgetarna är det som främst påverkar försvarsindustriernas utsikter. Budgetarna återspeglar medlemsstaternas politik och prioriteringar, och under de senaste 20 åren efter kalla krigets slut har de (som en ”fredsvinst”) halverats från 3,5% av BNP under 1980-talet till det nuvarande genomsnittet på 1,75%, vilket har lett till minskad omsättning och sysselsättning. Enligt Europeiska försvarsbyrån[2] **kommer de sammanlagda försvarsutgifterna i EU knappast att öka**. EU avsätter en mycket mindre del än USA av den totala försvarsbudgeten till investeringar i forskning och teknik, utveckling och upphandling. Dessutom har **kostnaderna för försvarsmateriel stigit och de väpnade styrkorna har omstrukturerats, vilket innebär att det är ännu viktigare att öka konkurrenskraften och kostnadseffektiviteten**.

Tidigare hade ett fåtal medlemsstater råd att upprätthålla en teknisk och industriell bas för försvaret, men numera har de enskilda länderna inte tillräckligt stor försvarsbudget för att finansiera utveckling av ett brett utbud toppkvalitetsprodukter, och det har blivit ovanligare med nya nationella försvarsprogram.

De minskade försvarsutgifterna i EU har också påverkat investeringarna i forskning och teknik. USA:s försvarsbudget är ungefär dubbelt så stor som alla EU-länders sammanlagda försvarsbudget. USA avsätter ca 35% av sin totala budget till investeringar, jämfört med 20% för EU, och sex gånger så mycket till FoU som EU. Dessutom är FoU-investeringarna i EU fragmenterade, vilket leder till dubbelarbete och slöseri av de knappa resurserna.

---

1 *The Cost of Non-Europe in the Area of Security and Defence.*

2 *Long-term vision – A perspective on industry*, antaget av försvarsbyråns styrelse i september 2006.

2.2. En uppdelad marknad

Även om tillverkningen av försvarsmateriel är koncentrerad till sex medlemsstater (Tyskland, Spanien, Frankrike, Italien, Sverige och Storbritannien) produceras kringutrustning och stödsystem av företag i hela EU. Men medlemsstaterna använder nästan 85% av sin materielbudget på inköp från nationella leverantörer.

Det är uppenbart att EU-regeringarna **föredrar sin egen försvarsindustri**, inte bara för att skydda arbetstillfällen och öka investeringarna utan också för att de har garantier om leverans- och informationssäkerhet. Medlemsstaterna är tveksamma till ömsesidigt förtroende. Därför har tillverkare från andra medlemsstater endast begränsat, eller inget, tillträde till de inhemska försvarsmarknaderna. Detta leder till mycket dubbelarbete, t.ex. finns det 89 olika vapenprogram i EU jämfört med bara 27 i USA.

Med stöd av artikel 296 i EG-fördraget kan medlemsstaterna dessutom åsidosätta inremarknadsbestämmelserna av nationella säkerhetsskäl. Medlemsstaterna är inte skyldiga att lämna information om de anser att det skulle skada deras väsentliga säkerhetsintressen, och de kan vidta de åtgärder i fråga om ”tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och försvarsmateriel” som är nödvändiga för att skydda deras väsentliga säkerhetsintressen. Sådana åtgärder får dock inte ”försämra konkurrensvillkoren på den gemensamma marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål”.

Inrikesmarknaden för försvarsmateriel är fragmenterad av följande skäl:

- Medlemsstaterna använder sig flitigt av artikel 296 för att **undanta försvarskontrakt från EU:s upphandlingsregler**, trots att EG-domstolen har slagit fast att undantag ska begränsas till synnerliga, klart definierade och individuellt motiverade fall.

- De nationella systemen för att **kontrollera överföringar av försvarsmateriel** inom EU gör ingen åtskillnad mellan export till tredjeländer och överföringar mellan medlemsstater. Detta orsakar onödig byråkrati som kostar företagen mer än 400 miljoner euro per år. De höga kostnaderna begränsar möjligheterna för konkurrenskraftiga små och medelstora företag som vill ta sig in på marknaderna i andra medlemsstater som underleverantörer.

- Lagstiftningen om **kontroll av strategiska försvarsresurser** har justerats i några medlemsstater på senare år (t.ex. 2002 i Storbritannien, 2004 i Tyskland och 2005 i Frankrike) och tar ofta inte hänsyn till den europeiska dimensionen.

- Samarbete och samordning mellan medlemsstaterna om behovsspecifikationer, FoU eller gemensamma tillverkningsprogram förekommer undantagsvis och oregelbundet. **Försvarsbehoven** fastställs ur ett nationellt perspektiv, och det hela förvärras av att man använder **standarder** som inte är harmoniserade och som försvårar samarbete inom FoU och tillverkningsprogram.

- Konkurrensen snedvrids av de **krav på offsetaffärer** (kompensationsköp) som många medlemsstater ställer i samband med försvarsupphandlingar. Även om det ofta anförs att offsetavtal bidrar till att hålla försvarsanslagen uppe, och i viss mån återspeglar strukturbristerna inom EU:s försvarsindustri och försvarsmarknader, finns det risk för att anskaffande stater är mindre intresserade av materielens konkurrenskraft än av de föreslagna offsetavtalen.

2.3. Externa marknader

EU-regeringarna kan fritt välja handelspartner på försvarsområdet. Det innebär att en betydande del av EU:s försvarsmateriel trots förkärleken för inhemska anskaffningar importeras, i första hand från USA. Amerikanska tillverkare har tillträde till de flesta europeiska marknader, men för europeiska tillverkare är det ofta omöjligt att exportera försvarsmateriel till USA. Därigenom blir det ännu svårare för EU:s försvarsindustrier att sprida kostnaderna och upprätthålla och utveckla sitt kunnande inom konstruktion.

2.4. Slutsats

Det är av största vikt för EU:s försvarsindustri och dess säkerhets- och försvarsambitioner att man kan förbättra konkurrenskraften på lång sikt. Ytterligare anpassningar av industrin bör syfta till ökad specialisering, för att få en mer integrerad leveranskedja och en konkurrenskraftig industriell och teknisk bas för det europeiska försvaret.

Hittills har anpassningen av försvarsindustrin huvudsakligen gjorts på det nationella planet. Trots vissa framgångsrika gränsöverskridande fusioner inom EU har det mesta samarbetet yttrat sig i gemensamma program eller samriskföretag som förbättrar konkurrenskraften i begränsad omfattning. Detta har lett till långsammare konsolidering, specialisering, modernisering och omstrukturering av EU:s försvarsindustri och begränsat flödet av kapital, som används mer produktivt inom andra delar av ekonomin.

I takt med att industrin fortsätter sin anpassning till alltmer sällan förekommande nya försvarsprogram och relativt låga anslag till forskning och investeringar, kommer det att bli allt dyrare för EU att upprätthålla tillverkningskapaciteten och, vilket är strategiskt ännu viktigare, FoU-kapaciteten. Kapitalet söker sig redan till USA eller andra länder på jakt efter bättre avkastning på investeringar.

Denna utveckling är inte hållbar om EU vill upprätthålla en viktig och dynamisk teknisk och industriell bas för försvaret. Med en oförändrad politik riskerar EU-industrin att reduceras till nischaktör som i huvudsak är underleverantör till huvudleverantörer utanför EU, vilket skulle äventyra dess förmåga att självständigt utveckla den kompetens som behövs för EU:s försvars- och säkerhetspolitik.

Det behövs en dynamisk strategi för att förbättra EU:s splittrade förhållningssätt till försvarsindustrin. En strategi som ökar försvarsindustrins konkurrenskraft, förbereder den för framtida utmaningar, stärker dess innovationsförmåga, bevarar och skapar fler arbetstillfällen av hög kvalitet samt vidareutvecklar sina starka sidor.

3. POLITISKA ÅTGÄRDER FÖR ATT STÄRKA EU:S FÖRSVARSINDUSTRIMARKNAD

I detta kapitel presenteras **ett brett utbud av politiska åtgärder** som kommissionen kommer att arbeta vidare på i nära samarbete med sina partner, särskilt Europeiska försvarsbyrån, för bästa möjliga resultat. Åtgärderna är tänkta att förbättra den övergripande samordningen, stärka den inre marknaden för försvarsmateriel och bistå vid de anpassningar och moderniseringar som behövs i EU.

3.1. Politiska åtgärder för att förbättra den inre marknaden för försvarsmateriel

3.1.1. Ny lagstiftning

Att få den inre marknaden för försvarsmateriel att fungera bättre är en prioriterad fråga för kommissionen. Detta meddelande åtföljs därför av ett förslag till direktiv om överföringar av försvarsmateriel inom EU och ett förslag till direktiv om försvarsupphandlingar. Syftet med bägge dessa förslag är att bidra till det successiva upprättandet av en europeisk marknad för försvarsmateriel, där leverantörer som är etablerade i en medlemsstat utan inskränkningar kan leverera till alla medlemsstater. Förslagen ger en grundläggande ram för en starkare och mer konkurrenskraftig försvarsindustri, och bör genomföras så snart som möjligt.

Förslaget om ett **direktiv om överföringar av försvarsmateriel inom EU** kommer att underlätta överföringar, eftersom man slipper onödig administration. Leveranssäkerheten blir bättre för EU-regeringar som upphandlar från leverantörer i en annan medlemsstat. De nya reglerna kommer att minska kostnaderna för tillståndsansökningar väsentligt och möjliggöra för systemintegratörer att erbjuda leveranskedjor under mer förutsebara villkor. De kommer därigenom att öka möjligheterna för konkurrenskraftiga små och medelstora företag att tillhandahålla komponenter eller delsystem, vilket bidrar till en mer dynamisk EU-marknad.

Det föreslagna **direktivet om försvarsupphandlingar** kommer att ge öppnare och mer konkurrenskraftiga försvarsmarknader i EU med beaktande av de särskilda förhållandena, t.ex. i fråga om leverans- och informationssäkerhet. Direktivet kommer att leda till ett enhetligare regelverk på området. Det kommer att öka konkurrensen och insynen, vilket underlättar för små och medelstora företag att hitta marknader och lägga anbud på underleverantörskontrakt. De nya bestämmelserna i förslaget om upphandling av vapen, ammunition och försvarsmateriel samt viss känslig icke-militär säkerhetsutrustning bör inskränka användningen av artikel 296 till sådana exceptionella fall som fastställts av EG-domstolen. Förslaget bör också dra nytta av tidigare åtgärder från kommissionen[3] och Europeiska försvarsbyrån för att bidra till en öppnare försvarsmarknad.

3.1.2. Övriga åtgärder

EU:s försvarsmaterialmarknad kan fungera bättre om man minimerar andra **hinder mot dess integration**.

Kommissionen vill **främja användningen av gemensamma standarder** för att öppna försvarsmarknaderna. Den har i samarbete med de berörda parterna utarbetat en handbok om försvarsstandardisering (*Defence Standardisation Handbook*) och tillsammans med Europeiska försvarsbyrån försöker den nu se till att handboken används. **Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att fullt ut använda handboken i sina försvarsupphandlingar.**

---

[3] KOM(2006) 779.

Det nya direktivet om överföringar av försvarsmateriel inom EU och direktivet om försvarsupphandlingar skulle bli effektivare om **medlemsstaternas förtroende för varandra ökar**. För att man ska komma dithän behövs det ett gemensamt garantisystem som backas upp av möjlighet till kontroll av teknikfinansiering och leveranser. Ett sådant system för stabil leveranssäkerhet och industriell information måste kanske byggas upp successivt, till en början med de medlemsstater som redan är redo att gå med på ömsesidigt beroende, och på sikt med alla medlemsstater. Med början 2008 kommer kommissionen **i nära samarbete med medlemsstaterna att undersöka möjligheterna till ett EU-system för informationssäkerhet** som skulle göra det möjligt för medlemsstaterna och företag i EU att utbyta känslig information. Under arbetet kommer man att undersöka ett sådant systems potentiella användningsområde, innehåll och form.

Den nuvarande **mångfalden av nationella bestämmelser om kontroll av strategiska försvarsresurser** omöjliggör konsolidering, eliminering av dubbelarbete och utveckling av effektivare industrier. Det kan också visa sig vara olämpligt för att **säkerställa resurskontroll i en mer europeisk leveranskedja.** Det är helt klart nödvändigt att uppnå jämvikt mellan investeringsfrihet och säkerhetsskydd i fråga om kontroll av materiel och andra tillgångar som anses väsentliga. Kommissionen kommer att starta en **undersökning** 2008 **om hur resurskontroll kan göras i framtiden** för att säkerställa ett konkurrenskraftigt utbud på EU-nivå. Man kommer att beakta de olika alternativ EU har för att upprätthålla sina väsentliga försvars- och säkerhetsintressen.

Kommissionen kommer att vid behov fortsätta att använda relevanta bestämmelser i fördraget och andra rättsliga instrument för att **säkra rättvis konkurrens** för försvarsmateriel och undvika snedvriden konkurrens på icke-militära marknader.

- Ur ekonomisk synpunkt kan samtliga **offsetaffärer** leda till en snedvridning av marknaderna och hindra en integration av EU:s försvarsmarknader. Därför strävar man ytterst efter att skapa marknadsvillkor och en struktur för det europeiska försvarets tekniska och industriella bas som innebär att motprestationer inte är nödvändiga, och därigenom se till att EU-företagens konkurrenskraft inte försvagas i förhållande till leverantörer från tredjeländer.

- En successiv öppning av marknaden med ökad leveranssäkerhet mellan medlemsstaterna och lämpliga upphandlingsbestämmelser som gäller i hela EU kommer att öka insynen och förmodligen minska behovet av att tillgripa artikel 296. Men när man ska upprätta öppna marknader är det ännu **viktigare att villkoren är lika för alla**. Därför måste stödåtgärder till försvarsindustrier vara helt öppna för insyn, om man ska kunna upprätta det ömsesidiga förtroende som behövs.

3.2. Politiska åtgärder för att förbättra den övergripande samordningen

Medlemsstaterna måste ta sitt ansvar och gemensamt förse den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken med de nödvändiga industriella och tekniska verktygen. Den militära kapaciteten är medlemsstaternas sak, men de skulle kunna optimera resultatet genom att samla och dela med sig av de civila och militära EU-programmens resurser, i form av teknik med flera användningsområden och gemensamma standarder, för att möjliggöra kostnadseffektivare lösningar.

3.2.1. Samordna efterfrågan

För det behövs ett **permanent idéutbyte om försvarsplaneringar och försvarsinvesteringar**. Det innebär att medlemsstaterna måste ge varandra större insyn och vara beredda att koncentrera sig på färre områden där de besitter spetskompetens, i en process som huvudsakligen styrs av marknadskrafterna. Med tanke på de långa tidsskalorna när det handlar om FoU, materielens livslängd och uppgraderingar av materiel som är i bruk på försvarsområdet, **måste medlemsstaterna** för att kunna samordna efterfrågan **börja med att samordna upphandlingen tidsmässigt**. Europeiska försvarsbyrån undersöker för närvarande hur frågan ska lösas. Om medlemsstaterna ger varandra insyn i sin försvarsplanering på medellång till lång sikt skulle man kunna se vad som passar för saminvesteringsprojekt, gruppanskaffningar och konsekvent specialisering. Europeiska försvarsbyrån har redan börjat **samla in information om medlemsstaternas försvarsutgifter för att öka möjligheterna att samordna investeringar och samla efterfrågan**. Denna utveckling kan också leda till att det inrättas europeiska samarbetsprogram, som de som nyligen genomförts av OCCAR, det gemensamma organet för samarbete i fråga om försvarsmateriel (*Organisme conjoint de coopération en matière d'armement*).

3.2.2. Samordna FoU-investeringar

I EU avsätts mindre än 5% av regeringarnas försvarsbudgetar till forskning och utveckling[4]. Om **försvarsbudgetens andel till FoU ökar skulle** innovationskapaciteten i EU:s försvarsindustri få en skjuts och **konkurrenskraften** därmed **förbättras**. Samtidigt är det bra att försöka **samordna forsknings- och nätverksresurser** på alla nivåer – politisk, industriell och vetenskaplig – inom försvarsområdet. Det är särskilt viktigt med tanke på den inverkan som forskningssamarbete får på marknadskonvergensen.

Försvarsforskare utvecklar teknik som, innan man utvecklar specifika tillämpningar, ofta liknar den civila motsvarigheten. För att undvika onödigt dubbelarbete, och med beaktande av att kraven på och de politiska prioriteringarna för civil säkerhet och försvarssäkerhet ibland ser olika ut, är det lämpligt att systematiskt kartlägga **synergierna mellan forsknings- och utvecklingsprogram**, t.ex. mellan sjunde ramprogrammets säkerhetsforskning och den försvarsforskning som Europeiska försvarsbyrån planerar eller samordnar.

I september 2007 inrättades **ett forum för europeisk säkerhetsforskning och innovation** (*European Security Research and Innovation Forum, ESRIF*). Under 2009 kommer forumet att presentera en gemensam dagordning för säkerhetsforskning som innehåller riktlinjer för forskningsprogram på EU-nivå och på nationell nivå. ESRIF kommer också att stärka de offentlig-privata kommunikationskanalerna för EU:s säkerhetsforskning och öka insynen och samordningen mellan olika program och initiativ.

---

[4] Nio miljarder euro av en total budget på 193 miljarder euro 2005 i EU-24.

3.2.3. Stärka de små och medelstora företagens ställning

Insatserna i punkt 3.1.1 kommer i sig att **stärka de små och medelstora företagens ställning**. Det har också vidtagits särskilda åtgärder för att få små och medelstora företag att delta i sjunde ramprogrammet för forskning inom det tematiska forskningsområdet säkerhet och genom initiativet ”forskning till förmån för små och medelstora företag”. Bland annat har taket för ersättningar till små och medelstora företag höjts från 50% till 75% och reglerna för deltagande har förenklats. För att hjälpa små och medelstora företag att utnyttja möjligheterna på marknaden **har Europeiska försvarsbyrån utarbetat en kod för bästa praxis i leveranskedjan och en e-portal** som ett komplement till uppförandekoden för upphandling av försvarsmateriel[5]. Kommissionen kommer noggrant att följa tillämpningen av koden för bästa praxis i leveranskedjan och direktivet om försvarsupphandling, när det väl har antagits.

3.3. Kompletterande politiska åtgärder

Åtgärderna ovan kommer att öka den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft genom mer samarbete, specialisering och innovation. Mer konkurrenskraftiga marknader leder till starkare företag och fler arbetstillfällen av hög kvalitet.

3.3.1. Öppna utländska marknader

En stark och konkurrenskraftig försvarsindustri i EU bör också kunna utnyttja **ekonomiska möjligheter utanför EU**. Trots olikheterna i medlemsstaternas nationella exportpolitik bör ökad försäljning på externa marknader öka lönsamheten och avkastningen av FoU-investeringar, produktionsanläggningar och humankapital. För närvarande har EU:s försvarsindustri inga möjligheter att leverera till den amerikanska marknaden, utom genom USA-baserade anläggningar, på grund av amerikansk lagstiftning om skydd av den nationella säkerheten, bestämmelser om att gynna amerikanska företag vid försvarsupphandlingar (*Buy American Act*) och andra åtgärder. Det är således **svårt för den europeiska försvarsindustrin att utnyttja ekonomiska möjligheter i USA**, samtidigt som det är lättare för amerikanska företag att ta sig in på europeiska marknader.

För att EU ska få ökat tillträde till den amerikanska marknaden **måste dess försvarsindustri hålla jämna steg med amerikanska företag när det gäller innovation och kvalitet**. Ökat EU-samarbete på hemmamarknaden är det första steget mot att minska det europeiska teknologiska beroendet. I synnerhet skulle gemensamma åtgärder för att **kartlägga och utveckla viktig teknik och industrikapacitet samt trygga den** för EU markant öka trovärdigheten och minska bördan med de restriktioner som regelverket ITAR (*International Traffic in Arms Regulations*) innebär.

---

[5] http://www.eda.europa.eu/ebbweb/

Den amerikanska marknadens betydelse bör inte avleda uppmärksamheten från de nya utmaningar och möjligheter som kan uppstå som ett resultat av snabbt framväxande ekonomier och av andra viktiga konkurrenters återkomst. För att EU-företagen ska kunna utnyttja dessa ekonomiska möjligheter **lade kommissionen nyligen fram en förnyad strategi för marknadstillträde i de framväxande ekonomierna**[6], inom ramen för EU:s uppförandekod för vapenexport. Med stöd av detta initiativ kommer kommissionen att angripa de viktigaste hinder på utländska försvarsmarknader som registrerats i databasen med information om marknadstillträde.

3.3.2. Hantera förändringar

Att föregripa och hantera förändringar och omstruktureringar är en del av industripolitiken. Även om det i en bransch som lyckas möta marknadsutmaningarna skapas nya möjligheter och fördelar, kan man ändå vänta sig **anpassningskostnader, inklusive förlorade arbetstillfällen, i vissa regioner eller bland vissa arbetstagarkategorier**.

För smidigare förändring och omstrukturering bör arbetsmarknadens parter föra en aktiv dialog om potentiella ekonomiska och sociala konsekvenser av ytterligare marknadsintegration inom försvarssektorn. Flera av de reformer som antogs genom handlingsplanen för statsstöd från 2005. bl.a. om regionalt stöd och utbildningsstöd, kan också bidra till att föregripa och hantera strukturförändringar, precis som strukturfonderna och i synnerhet den europeiska socialfonden.

3.3.3. Förbättra marknadsstyrningen inom den europeiska försvarsindustrin

Inrättandet av **Europeiska försvarsbyrån** understryker EU:s föresats att erbjuda en effektiv ram för att främja och öka försvarsmaterielsamarbetet och utvecklingen av försvarsresurser.

Kommissionens deltagande i försvarsbyråns styrelse är en bekräftelse på dess roll på detta känsliga område och ger stadga åt samordningen mellan olika insatser. Europeiska försvarsbyrån och kommissionen är också överens om att EU behöver en konkurrenskraftig försvarsindustri, som i sin tur behöver en europeisk marknad.

För att EU ska kunna utnyttja sin potential fullt ut måste alla berörda parter samarbeta effektivt. Lösningen är en strukturerad dialog, inom ramen för EU:s andra pelare och försvarsbyrån, med medlemsstaternas behöriga organ och med beaktande av den befintliga kompetensfördelningen, för att optimera synergierna mellan alla aspekter av de politiska åtgärder som påverkar försvarsindustrins konkurrenskraft.

EU bör ha en fungerande mekanism **på plats** för att på europeisk nivå kunna skapa sig en klarare bild av **utmaningar och nyckelfrågor inom säkerhet och försvar, även industrins konkurrenskraft, med beaktande av den nationella expertisen, t.ex. i form av tankesmedjor**. Tillsammans med samtliga aktörer **kommer kommissionen att undersöka hur detta bäst kan ske**.

---

[6] KOM(2007) 183.

4. SLUTSATS

Nu är det dags att ta krafttag för att öka konkurrenskraften hos EU:s försvarsindustrier. Förenklat kan man säga att om vi fortsätter som förut kommer EU-medborgarna att även fortsättningsvis få betala för mycket för försvar och säkerhet, och EU:s försvarsindustri kommer att förlora sin konkurrenskraft.

Strategin i detta meddelande kommer att skapa bättre villkor för EU:s försvarsindustri så att den kan förbereda sig för kommande utmaningar genom att öka sin konkurrenskraft, stimulera innovation och bygga vidare på nuvarande styrkepositioner, skapa rättvisare marknadsvillkor och bevara och skapa arbetstillfällen av hög kvalitet. Med hjälp av strategin kommer EU:s försvarsindustri att kunna förse den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken med bästa tänkbara resurser.

Medlemsstaterna, Europeiska försvarsbyrån och kommissionen måste vidta de nödvändiga åtgärderna, både enskilt och tillsammans, för att främja samordning av en övergripande politik för en starkare inre marknad för försvarsindustrin. I detta meddelande beskrivs kommissionens bidrag till denna gemensamma målsättning.